

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SAPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. OERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICSUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Disescu — Take Ionescu.

Dem. C. Ștelănescu-Pribol. — *Părerii și Discuțiunile.* — Asupra art. 125 al. II din legea pentru reforma agrară din 14 Iulie 1921.

Curtea de Apel din Iași, Secția I-a. — Expropriere pentru utilitate națională. — Dreptul proprietăților și arendașilor de a cere rezilierea contractului de arendare când suprafața expropriată trece de 25%. — Dacă această dispoziție e de ordine publică. (Obștea de arendare „Leon Bogdan” cu Nica Pesamoza).

Curtea de Apel Chișinău, Secția I-a. — Seducțiune. — Acțiune în daune. — Responsabilitate. — Greșală comună. — Codul civil rus. (Ana Mechiforovna Roscenso cu Mihail Tomici Gheorghiu).

Tribunalul Chișinău, Secția I. — Aceiaș speță, aceleași părți.

Cronica Judiciară. — Discurs rostit de către D-l Alexandru Mandrea, Consilier Curtea de Apel Oradea-Mare, cu prilejul invitărei D-lui profesor Demogue de către Academia de drept.

Comitetul. — pentru strângerea unui fond de pensuni, ajutor de bătrânețe și boală, la dispoziția Baroului de Ilfov.

TAKE IONESCU

Forța vitală, fatală și implacabilă cu inconștiența ei, în suirile și scăderile ei, ni l-a răpit pe neașteptate, prin surprindere.

Frumoase și adevărate sunt cuvintele pe cari Virgiliu în Eneida le pune în gura lui Jupiter—când marele zeu pentru a consola pe Hercule de moartea lui Pallas i spune:

„Stat sua cuique dies; breve et irreparabile tempus
Omnibus est vitae; sed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus”.

Da, fiecăruia sună ceasul său, iar întinderea renumelui prin fapte frumoase este opera virtuții lui.

Dureros mi este mie să vorbesc de Take Ionescu, camaradul din Sfântu Sava, amicul personal cel mai intim, amicul politic de peste 35 de ani, de care luptele politice și problemele îngrozitorului războiu m'au despărțit.

Istoria nepărtinitoare, care pune toate și pe toți la locul lor, îl va judeca la justa lui valoare, lăsând la o parte și slăbiciunile omului și interesele de moment.

Nu voi evoca acum, aci, de cât un aspect al vieții lui multiple.

Zic multiple, căci Take Ionescu ca cărbunele nu-mit *brillant* avea mai multe fațete și unghiuri. În

toate strălucea. Fînd în fruntea partidelor din care a făcut parte în fruntea Statului, în fruntea Baroului, omul pe care îl plînge România Mare, a avut multe activități. Principala era activitatea politică și naționalistă. Activitatea lui judecătorească era ceva accesoriu care îi suieja mai mult viața economică personală.

E adevărat că la banchetul „Dreptului” la 29 Decembrie 1921, când a pronunțat ultimul lui discurs — cine și-a închipuit că era cântecul lebedei murindemi-a răspuns mie la întrebarea ce-i puneam ca să-l mângâi de deziluziile politice, mi-a răspuns: „la urma urmelor prefer viața de Barou și cu bucurie mă voi întoarce la Casa mare a Justiției, la bara judecăților”.

Fără a fi trecut prin Magistratură, după obiceiul timpului, întors din Paris unde făcuse studii strălucite, tânărul modest se înscrie în Baroul de Ilfov.

Jurisconsult de mare valoare, el era atât prin mentalitatea lui genială cât și a cunoștințelor aprofundate ale Dreptului.

Însă activitatea lui ca jurisconsult doctrinar nu o găsim. Luptele politice, problemele de Stat, portofoliile ministeriale, Parlamentele, organizările de partid, interesele clienților îl absoarbe cu totul. Din nenorocire, studii juridice de cabinet nu ne-a lăsat afară numai de cele cuprinse în concluzii scrise, în memorii adaptate la expunerea faptelor procesului cu preocupare de a ajuta triumful cauzei plătute.

Cele d'întâi procese în care s'a semnalat ca mare avocat, cu știință și talent, au fost ca parte civilă în procesul otrăvitoarei de la Giurgiu la Curtea cu Jurați din București și procesul Ministerului de Finanțe ca parte civilă contra Vameșilor fraudatori.

Din primele pledoarii noul și marele avocat vine cu metode noi și introduce un nou gen de a expune faptele și precisa chestiile de drept. El este inamicul pledoariilor lungi, imprecise, ostentative. Generația precedentă (864) — afară de Bozianu — practica pledoaria sentimentală și emfatică.

Generația noastră a introdus pledoaria bazată pe filosofia rațională, pe logica juridică și judiciară. Care? Acea logică care se bazează pe realitatea faptelor sau logica creatrice? Take Ionescu le avea pe amândouă. Când putea se scoată dreptul din fapte, o întrebuintă pe cea d'întâi. Când realitatea faptelor era un obstacol pentru el în câștigul cauzei, recurgea la logica creatrice.

Logica creatrice! a stabilit-o și invocat-o într-o conferință celebră ținută la Atheneu. Această logică a formulat-o în formula următoare: Totul este o ipoteză. In lumea morală, adevărul nu este în sine. Adevărul și soluția pe care o cauți depind de ipoteza în care poți să pui pe judecător, câte o dată judecătorul el însuși o stabilește — soluția — chiar la începutul debaterilor.

De aceea se întâmplă că spiritul judecătorului se saturează, și atunci vai! toată pledoaria devine inutilă, căci judecătorul «ancorat» în ipoteza și soluția lui nu'l mai schimbă.

În Facultatea de Drept din Paris a fost strălucit. Thesa lui de Doctorat „Copii naturali“ a rămas o carte clasică. De aceea a și fost declarat de Facultate *thèse retenue*. De câte ori n'am citat-o în procesele mele de Filiație și Moștenire!

Din nenorocire Facultatea de Drept din București nu i-a deschis ușile. Inimicițiile politice și cabalele profesionale m'au împiedicat de a'l numi profesor de dreptul constituțional comparat.

În raporturile colegiale, Take — cum 'l numiam noi — era cofratele „ideal“ și cu predecesorii, ca și cu camarazii din școală și cu tinerii începători. Pe câți nu i-a format în biourile lui. La luptă, în ședință era plin de amenitate, fără violențe de limbaj în adresa părților și a confrăților adversi.

În pledoarie era combativ, fără să fi spus odată vre-o idee subversivă, nepotrivită cu legile țării și chiar cu morala convențională. La bara justiției ca la toate tribunalele și în toate actele sale, Take Ionescu a fost un om de ordine.

În viața noastră de „luptă pentru drept“ conflictele cu judecătorii sunt rare, dar sunt, și sunt firești. Câte erori judiciare patente, dovedite.

De aci revolte legitime. Un mare cancelar francez din vechia Franță a zis: On a 24 heures pour maudire ses juges. Take Ionescu când pierdea o cauză rămânea liniștit și resignat sperând în îndreptare. N'a blestemat nici un minut pe judecătorul nedrept.

În consultații, în liniștea cabinetului, era deschis. Expunea punctul său de vedere, formula chestiile de pus, fără gelozii profesionale.

La durerea noastră, o singură mângâiere: amintirea ce'i o vom păstra cu iubire admirativă și convingerea că tinerimea Baroului din România va găsi în Take Ionescu o lumină conducătoare.

Dissescu.

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI

Asupra Art. 125 alin II din Legea pentru reforma agrară din 14 Iulie 1921.

Citim în *Dreptul*, anul L No. 16 din 30 Aprilie 1922 sub rubrica „Constituționalitatea legii agrare din 1921“, un articol semnat de d. Titu Stăcescu, magistrat Trib. Suceava, — asupra efectului art. 125 alin. II din legea pentru reforma agrară din vechiul regat, pro-

mulgată la 14 Iulie 1921. Autorul articolului susține că prin art. 125, al. II din numita lege, se validează toate înstrăinările de pământ rural efectuate până la data promulgării legii. În acest sens d-sa citează și următoarele considerente din hot. No. din 1921 a Trib. Suceava.

„Având în vedere că prin art. 120—123 inclusiv din legea pentru reforma agrară din 14 Iulie 1921, stabilindu-se că loturile dobândite în baza acestei legi, vor putea fi vândute oricărui cetățean român, sub rezerva dreptului de preemțiune a Statului, iar prin art. 125 din aceeași lege declarându-se că toate dispozițiunile articolelor de mai sus, se vor aplica și loturilor dobândite în virtutea legilor anterioare de împroprietărire, urmează învedereat că legiuitorul din 14 Iulie 1921, părăsind în totul principiul inalienabilității pământurilor rurale consacrat prin art. 132 din Constituție, a înțeles în mod neîndoios să stabilească un principiu cu totul opus celui dintâiu, declarând în mod expres că pământurile dobândite în virtutea legilor anterioare de împroprietărire, pot fi vândute oricărui cetățean român, sub rezerva dreptului de preemțiune a Statului“;

„Având în vedere că legiuitorul din 14 Iulie 1921, tot în această ordine de idei și pentru a curma dinainte toate conflictele ce s'ar putea naște din înstrăinările pământurilor rurale făcute în fraudă legii, a stabilit prin o dispoziție categorică sub alin. II al art. 125, că toate înstrăinările pământurilor rurale dobândite în virtutea diferitelor legi de împroprietărire și efectuate până la data promulgării legii agrare, vor fi respectate și considerate ca valabile; că, în speță, actul de vânzare dintre Ioan Lehaei și Lăpu Ghimpovici, fiind intervenit la 3 Februarie 1920, deci cu mult mai înainte de promulgarea legii agrare“... etc.

Se susține de d. Stăcescu în sprijinul tezei d-sale următoarele:

Că întreaga lege agrară este constituțională și că art. 125 alin. II face parte din art. 19 din Constituțiune, precum fac parte și cele 15 articole enumerate în art. 160 din numita lege. Numai că autorul articolului se exprimă nu tocmai clar, când vrea să susțină acest lucru, spunând: „Adunarea constituantă din 1917 modificând în parte art. 19 din Constituțiune, a adăugat că legea generală de expropriere care va desvolta principiile cuprinse în acest articol, va fi înscrisă în textul articolului, 160, nu a prevăzut de cât unele din textele legii agrare, aceasta a făcut-o pentru că nu putea să însereze întreaga lege agrară și atunci a indicat numai dispozițiunile esențiale, care desvoltă principiile cuprinse în acel articol“. de sigur vroia să zică că adunările de revizuire din 1917, modificând în parte art. 19 din Constituție au dispus că „legea generală de expro-

priere pentru cauză de utilitate națională, care va desvolta principiile cuprinse în acest articol (19), se va vota conform ultimului aliniat al art. 128 din Constituție.

„Dispozițiunile ei vor fi înscrise în acest articol (19) din care face de drept parte“. (Literal alin. 18 și 19 din art. 19 din Constituție modificat prin legea din 20 Iulie 1917).

D. Stănescu însă atribuie legiuitorului din 1917 o dispozițiune care nu există, că legea agrară ce urma să se edicteze căta să se înscrie în art. 160 al. I legei. Unde a găsit d-sa această dispozițiune a legiuitorului din 1917? Numitul legiuitor nu se exprimă de cât principial asupra lezei generale de expropriere ce urma să desvolte principiile cuprinse în art. 19 modificat și nu arată numărul articolelor ce urma să cuprindă acea lege. Prin urmare, de unde afirmă d-sa acest lucru? Legiuitorul afirmă un lucru în alin. 19 al. I al numitului art. 19, spunând, că dispozițiunile acelei lezei ce se va vota, vor fi înscrise în art. 19 din Constituție și aceasta o spune în funcțiune de ideea emisă în alin. 18 al. I al aceluiaș art. 19, că legea generală de expropriere care va desvolta principiile cuprinse în acest articol (19), se va vota conform ultimului aliniat al art. 128 din Constituție.

(Vezi mai sus cele 2 aliniate 18 și 19 citate în extenso).

Insistăm puțin asupra acestui fapt, pentru clarificarea unui lucru ce rezultă ușor și lămurit din numitele 2 aliniate citate ale art. 19 din Constituție.

Revenim... Consecvent principiului pus în alin. 18 al art. 19, că numai dispozițiunile lezei agrare, care vor desvolta principiile art. 19 din Constituție, vor fi înscrise în art. 19 din Constituție, legiuitorul din 14 Iulie 1921 prin art. 160 decide că numai articolele: 3 alin. I, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 36, 69 au putere constituțională și fac parte de drept din art. 19 din Constituție. Ca atare, art. 125, pe noi ne interesează alin. II al acestui articol, care ne intrând în prevederile art. 160 este un text de lege ordinară. Nu se poate obiecta, precum susține d-l Stănescu, în sprijinul tezei d-sale, că întreaga lege agrară cuprinde numai dispozițiuni constituționale, și că deci și art. 125 alin. II face parte din art. 19 din Constituție.—o asemenea interpretare este deci exclusă, față de textul categoric al art. 160, făurit pe temeiul alin. 18 și 19 ale art. 19 din Constituție.

Dar d-sa mai aduce ca argument faptul că art. 125, alin. I, II și III a fost votat de adunările legiuitoare cu majoritate de două treimi, conf. art. 128 din Constituție, ca și articolele prevăzute în art. 160. Oare este suficient acest vot special pentru ca o lege să facă parte integrantă din Constituție? Textul art. 125 alin. I, II și III, se opun categoric. De altfel, deosebi de aceasta, ceea ce se opune categoric, este voința legiuitorului și a voturilor exprimate cu două treimi, că numai acele 15 articole prevăzute în art. 160 să facă parte integrantă din art. 19 din Constituție, tare, credem că este arbitrară din Constituție, ca ca fiind în spiritul alin. 18 al. I al numitului art. 19. Ori ce altă interpretare, credem că este arbitrară.

Dar se mai susține ca argument în sprijinul acelei teze, faptul că art. 19 se referă nu numai la expropriere, ci și la înproprietărire. Fără îndoială că art. 19 justi-

fică expoprierea în vederea înproprietării sătenilor, dar nu vedem cum acest argument, prin faptul că art. 125 alin. II se referă la validarea înstrăinărilor pământurilor rurale, dobândite în virtutea diferitelor legi de înproprietărire, ar justifica teza ce se susține, că și acest articol, ca și toate celelalte texte și articole, ce nu sunt prevăzute în art. 160 sunt texte de lege constituționale.

Prin art. 19 modificat s'a prevăzut exproprierea în vederea înproprietării, ce este în curs în urma lezei din 14 Iulie 1921,—pe câtă vreme prin art. 125 alin. II din legea agrară, s'a avut în vedere modificarea situațiunei juridice a terenurilor de înproprietărire dobândite în virtutea altor legi de expropriere și înproprietărire, din punct de vedere al înstrăinării lor —ca atare ceea ce s'a legiferat prin art. 125 alin. II este independent de principiul prevăzut în art. 19 din Constituție modificat, care se referă numai la exproprierea și înproprietărire ulterioară anului 1917,—de altfel acest lucru l'a văzut în primul rând, legiuitorul și a dispus în consecință prin art. 160, așa în cât este inutil ca să insistăm.

Rămâne deci stabilit că numitul art. 125, alin. II constituie un text de lege ordinară, iar nu un text de lege constituțională. 1).

Care poate fi deci efectul acestei prescripțiuni legale asupra înstrăinărilor făcute sub imperiul diferitelor legi de înproprietărire? Poate avea un efect absolut și nu interesează caracterul lezei sub imperiul căreia a avut loc înstrăinarea? Desigur că nu. Prin urmare, dacă inalienabilitatea a fost stabilită printr'o lege ordinară, articolul în discuțiune poate împieta asupra efectelor ei; din contră, este fără de influență când inalienabilitatea e decisă printr'un text de lege constituțională. Analizând acest principiu în legătură cu legile anterioare de înproprietărire, observăm că prin legea ruală dela 1864 și cea interpretativă din 1879, s'a stabilit inalienabilitatea loturilor de înproprietărire pe un timp de 30 ani (până la 1884); prin art. 132 din Constituție, modificat la 1884, s'a dat un caracter constituțional acestei inalienabilități, dispunându-se în acelaș timp prelungirea ei până la 8 Iunie 1916 (32 ani), care inalienabilitate s'a mai prelungit, cu începere de la 8 Iunie 1916, printr'o lege ordinară apărută în interval (legea proprietății de mână moartă din 1912—art. 16).

Ca atare, un act petrecut sub imperiul inalienabilității terenurilor de înproprietărire, consacrată constituțional până la 8 Iulie 1916, este nul; din contră, dacă este petrecut sub imperiul lezei de la 8 Iunie 1912, adică cu începere de la 8 Iunie 1916, nu va mai putea fi atacat în nulitate. În acest sens s'a pronunțat și Trib. Prahova, sec. I prin jurnalul No. 6396 din 26 Septembrie 1921. Dos. No. 777 din 1915 (citată în lucrarea noastră, pag. 194 2), de unde a fost cules și trecut în extenso în articolul pe care îl combatem.

Dar d. Stănescu termină articolul d-sale spunând: „Acesta este adevăratul sens al art. 125 alin. II (se referă și la considerentele Trib. Suceava, citate mai

(1) Vezi lucrarea noastră în colaborare „Codul legislațiunei de expropriere pentru utilitate națională de C. Cristodorescu și D. C. Ștefănescu Priboi“ București 1922, pag. 192 și urm.; și Pand. Rom. Caetul 6 pag. 189.

(2) Vezi și în Pand. Române op. și pag. citate,

„us) și a decide altfel înseamnă, credem, a se erija în legislator, necotind legea așa cum a fos votată.

„Rămâne ca instanțele superioare și doctrina să confirme una sau cealaltă din soluțiunile date.

„Deocamdată noi ne-am mărginit a le aduce numai în discuțiune, rămânând ca alții mai competenți și cu mai multă autoritate, să-și spună cuvântul”.

Răspundem și la acest argument :

Puterea judecătorească nu este numai un simplu birou de înregistrare al literei reși a legiuitorului. A formula asemenea principii, înseamnă a ignora noțiunea judecării și atributele puterii judecătorești. Puterea judecătorească, nu are datoria să aplice legile, ci să le interpreteze. Puterea executivă aplică legile, după ce soluțiunea lor dreaptă a fost dată de puterea judecătorească.

Dar cece este curios, este inconsecința logică în care cade d. Stăcescu, când face acele declarațiuni de principii, cu care încheie articolul d-sale, căși din două, una: Ori puterea judecătorească urmează să aplice literal prescripțiunea legii, fără a-i pipăi valoarea ei și a căuta să-i dea o interpretare judicioasă, — și atunci autorul articolului, de ce când examinează valoarea celorlalte articole din legea agrară, în afară de cele prevăzute în art. 160, caută să le dea o interpretare vroid să treacă cu orice preș peste cece legiuitorul exprimă categoric și ritos în numitul articol,—și atunci vroid să interpreteze, nu se erijează d-sa în legislator, după propria d-sale concepție ?!

Ori, puterea judecătorească, cată nu să aplice literal rece a legii erijându-se în birou de înregistrare, ci să-i dea o interpretare judicioasă,—și atunci de ce d-sa care caută să dea acea interpretare, menționată, combat jurnalul Tribunalului Prahova, cu argumentuele de mai sus și cu acest ultim ?!

Nu știm care va fi soluțiunea pe care o va da Inalta Curte de Casație în privința valorii art. 125 alin. II din legea agrară și asupra caracterului celorlalte texte din numita lege, în afară de cele prevăzute în art. 160. Inalta Curte de Casație nu a avut ocaziunea să se pronunțe asupra faptului, dacă articolele ce nu sunt enumerate în art. 160, sunt texte de lege constituțională. Inalta Curte de Casație în secțiuni-unite, a decis că art. 36 (prevăzut în cele enumerate de art. 160) este în spiritul art. 19 și ca atare constituie un text de lege constituțională.

Până la soluțiunea definitivă din punct de vedere jurisprudențial a acestei chestiuni, credem că aceasta este singura interpretare judicioasă ce înlătură și inconsecința legiuitorului, care pe de o parte arată textele ce fac parte din art. 19 din Constituțiune iar pe de altă parte se exprimă principial prin art. 125 alin. II ce nu face parte din cele prevăzute de art. 160 asupra validității înstrăinărilor terenurilor de împrietărire, date după legile anterioare.

Dem. C. Ștefănescu-Prîbol
Judecător de ședință Trib. Prahova,

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

Secția I.

Audiența de la 22 Martie 1922

Președenția D-ului D. Volanschi, prim-președinte

Obștea de arendare, „Leon Bogden” cu Nica Pesemoza
EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE NAȚIONALĂ.—DREPTUL PROPRIETĂȚII ȘI ARENDAȘILOR DE A CERE REZILIEREA CONTRACTULUI DE ARENDARE CÂND SUPRAFAȚA EXPROPRIATĂ TRECE DE 25%.—DACĂ ACESTE DISPOZIȚII SUNT DE ORDINE PUBLICĂ.—ART. 30 AL. 2 DIN LEGEA PENTRU REFORMA AGRARĂ.

Dispozițiunile art. 30 al. 2 din legea pentru reforma agrară, potrivit cărora dacă suprafața expropriată trece de 25 la sută din întinderea totală a moșiei, arendașii și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului, fiind dispozițiuni create în interesul proprietarilor, iar nu ca să servească un interes general, nu sunt de ordine publică, și deci părțile pot deroga prin convențiuni particulare.

Astfel, este valabilă clauza dintr'un contract de arendare prin care părțile au convenit ca în caz de expropriere de către stat a moșiei, să nu aibă nimic de obiectat și să se scadă numai prețul arendeii proporțional cu suprafața ce se va expropria

No. 26.— Admis apelul făcut de către Obștea de arendare „Leon Bogdan” în contra sentinței Trib. Neamț No. 3/922 în proces cu Nica (Ana) N. Pesamoza.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de către Obștea de arendare „Leon Bogdan” cu sediul în comuna Dobreni, în contra sentinței Tribunalului Neamț No. 3 din 1922, prin care s'a admis acțiunea intentată de Nica (Ana) N. Pesamoza în contra sus numitei Obștii, s'a declarat reziliat contractul de arendare autentificat de Tribunalului Neamț sub No. 633 din 1918 și s'a ordonat evacuarea moșiei de către Obștie.

Având în vedere că se constată că : Nica Pesamoza a arendat moșia sa Dobreni din județul Neamț Obștii „Leon Bogdan” din comuna Dobreni pe termen de 10 ani, cu începere dela 1 Ianuarie 1919, cu arendă de 67000 lei anual. (Contractul autentificat de Tribunalul Neamț sub No. 633 din 14 Iulie 1918).

Având în vedere că Nica Pesamoza, prin acțiunea pe care a intentat-o a cerut rezilierea contractului, conform art. 30 al. 2 din legea agrară, pe motivul că s'a expropriat o întindere mai mare de 25 la sută din moșia arendată, acțiune care a fost admisă de Tribunal prin sentința apelată ;

Având în vedere că părțile contractante prin art. 4 al contractului au convenit că: în caz de expropriere de către Stat a moșiei, ambele părți nu vor avea de obiectat nimic și prețul arendeii se va scădea proporțional cu cantitatea ce se va expropria ;

Având în vedere că apelanta a susținut că dispozițiunea cuprinsă în art. 30 al. 2 din legea agrară ne fiind de ordine publică, urmează a se aplica clauza din art. 4 al contractului de arendare, care înlătură acțiunea pentru desființarea acestui contract ;

Având în vedere că art. 30 al. 2 al legii pentru reforma agrară prevede că : dacă suprafața expropriată trece de 25 la sută din întinderea totală a moșiei, arendașii și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului întreg, fără nici un fel de pretențiune.

Chestiunea care urmează a fi examinată este de a se ști, dacă această dispozițiune interesează ordinea publică, de oarece numai în acest caz clauza enunțată în art. 4 al contractului nu s'ar putea aplica în conformitate cu principiul stabilit de art. 5 cod. civ., după care nu se poate deroga prin convențiuni și dispozițiuni particulare la legile care interesează ordinea publică și bunele moravuri ;

Având în vedere că pentru a se determina dacă o dispozițiune legală este de ordine publică, trebuie a se analiza scopul pe care l'a avut legiuitorul, când a edictat acea dispozițiune. Când o lege are de obiect interesul general al societății, când e în raport cu organizația politică, economică sau socială a acesteia, și e în funcțiune de menținerea acestei organizări, legea este de ordine publică.

Având în vedere că prin art. 19 din constituție, astfel cum a fost modificat la 20 Iulie 1917, s'a dat o nouă organizare proprietății rurale țărănești, prin expropriere, pentru cauză de utilitate națională, a mării proprietăți rurale, în măsura și condițiile indicate în acel articol, în scopul de a se vinde țăranilor cultivatori de pământ; că legea agrară din 17 Iulie 1921 dezvoltă și aplică principiul cuprins în art. 19 din Constituție; că caracterul de ordine publică a legii de expropriere e necontestat, și rezultă din însăși modul cum se exprimă legiuitorul ;

Că s'a considerat de utilitate națională că proprietatea rurală țărăneasă să fie sporită; că acesta este deci scopul urmărit de legiuitor prin această reformă socială ;

Având în vedere că dispozițiunea din art. 30 al legii agrare, prin care se conferă proprietarului facultatea de a cere desființarea contractului, nu are nici un raport cu scopul social pe care l'a urmărit legiuitorul, atunci când a stabilit principiul exproprierei, astfel cum s'a analizat mai sus; că această dispozițiune privește interesele particulare ale proprietarilor, cărora li s'a acordat o acțiune pentru desființarea contractului de arendare, și de care pot uza în mod facultativ, după interesul lor; că această dispozițiune deci folosește proprietarilor, cărora li s'a dat posibilitatea ca, odată contractul reziliat, de a realiza beneficii însemnate prin vânzarea pământului la țărani, sau cultivându-l personal, sau arendându-l din nou; că în aceste împrejurări arată în mod evident, că dispozițiunea nu e destinată să servească un interes general; că prin urmare, nu poate fi de ordine publică.

Având în vedere că contractul de arendare are data de 14 Iulie 1918, că deci e posterior modificării art. 19 din Constituție, prin care s'a edictat principiul exproprierei; că pentru a se menține existența contractului, ori cari ar fi prevederile legii agrare, părțile au convenit la clauza înserată în art. 4 din contract, astfel cum s'a relatat mai sus, că voința părților a fost ca legea agrară să nu poată exercita nici o înrăurire asupra existenței contractului; că dispozițiunea art. 30 al. 2 al legii pentru reforma agrară ne interesând

ordinea publică, nu poate înlătura puterea obligatorie a clauzei din art. 4 al contractului, care rămâne valabil.

Având în vedere că din faptele expuse rezultând că apelul declarat de Obștea „Leon Bogdan” fiind întemeiat urmează a fi admis și în consecință, a se reforma sentința Tribunalului și a se respinge acțiunea intentată de Nica Pesamoza.

Pentru aceste motive, redactate de d-l D. Volonschi, Prim-Președinte, admite apelul Obștei, reformă sentința primei instanțe și respinge acțiunea introdusă de Nica (Ana) Pesamoza.

Semnați : D. Volonschi, D. Cihodariu, D. C. Lupu, N. N. Gane, M. Haralamb.

CURTEA DE APEL DIN CHIȘINĂU

SECȚIA I

Audiența de la 4 Februarie 1922

Președinția D-lui Vespasian Erbiceanu prim-președinte

Ana Nechiforovna Roscenco cu Mihail Tomici Gheorghiu

SEDUCȚIUNE.—DACĂ FEMEIA ARE ACȚIUNE ÎN DAUNE CONTRA BĂRBATULUI CARE A SEDUS-O.—FAPT NELEGIUIT.—INADMISIBILITATEA DAUNELOR.—ART. 684 C. CIVIL RUS.

Dispozițiunile art. 684 c. civil rus nu-și pot avea aplicarea și în privința acordării de daune pentru caz de seducțiune, de oare-ce femeia care de bună voe e intrat în legături nelegiuite cu un bărbat, nu are drept de a cere de la el daune ca urmare a concubinajului, pe baza principiului general consacrat de jurisprudența Senatului Cărmuitor, că acela care a comis un fapt nelegiuit nu are drept la daune.

No. 3.—Respins ca nefundat apelul făcut de Ana Roscenco și admis apelul făcut de Mihail T. Gheorghiu în contra sentinței Tribunalului Chișinău sec. I. cu No. 271/921.

S'au prezentat : apelanta reclamantă asistată de d-nii avocați Luca Brândză și Gr. Profiriu și apelanta pârâtă asistată de d-l avocat R. Bolintineanu.

Curtea în majoritate,

După ce a ascultat expunerile verbale ale avocaților reclamantei Ana Roscenco, d-lor avocați Gr. Profiriu și Luca Brândză și avocatului pârâtului M. Gheorghiu, d. Bolintineanu, găsește că în fondul jalbei de apelație a reclamantei, în legătură cu împrejurările afacerii și cu considerațiunile expuse în hotărârea tribunalului, prin care hotărâre pârâtul a fost obligat la plata sumei de 60,000 lei drept daune, e necesar a intra în discuția sensului exact al art. 684 din cod. civ. rus, care articol este pus de reclamantă ca bază a acțiunii sale și care prevede că fiecare e dator a despăgubi pentru vătămarea și pagubele pricinuite prin orice faptă ori omisiune (neglijență) a sa, dacă nu a fost constrâns la această de cerințele legii sau de guvern. sau prin necesitatea de a se apăra personal sau prin împrejurări pe care dânsul nu a putut să le prevadă.

Din faptele acestei acțiuni, în legătură cu mărturiile martorilor, se stabilește că Ana Roscenco, ruda soției pârâtului Gheorghiu, în anul 1910, fiind în etate de 22 ani a venit din județul Ismail în Chișinău ca să

se făcă croitoreasă. Ca fată săracă, dânsa a fost primită în casa lui Gheorghiu ca menajeră. Peste doi ani și jumătate, în urma plângerei soției acestuia, din cauza legăturilor intime ce se născuseră între reclamantă și pârât, ea s'a mutat într'o locuință separată, fiind întreținută acestuia, până în anul 1918, când devenind însărcinată, Gheorghiu a fost convins că sarcina nu este opera sa (expertiza a constatat acest fapt) și spunea reclamantei să nu o pună în seama lui. La 2 Ianuarie 1919, reclamanta născând pe copila Tamara, pârâtul M. Gheorghiu a părăsit-o, rupând orice legătură cu ea.

În instanța de apel reclamanta A. Rascenco a menținut renunțarea făcută la prima instanță relativ la cererea că copilul să fie recunoscut de pârât și că pentru întreținerea acestuia să i se plătească 3.000 lei lunar, restrângându-și cererea numai în privința daunelor ce i se cuvin ei personal în sumă de 200.000 lei, fiindcă Gheorghiu intrând cu ea în legături nelegiuite prin făgăduința de a o lua de soție legitimă și neîndeplinind această promisiune, i s'au cauzat daune morale și materiale lipsind-o pe ea de posibilitatea de a se căsători (lămurirea av. Demetrescu jurnal No. 3764 pag. 154).

Aceste motive nu sunt fundamentale și nu se găsesc în conținutul art. 684 din codul civil rus pe care reclamanta își sprijină acțiunea sa, fiindcă consecințele concubinajului sunt limitate prin legea din 3 Iunie 1922, cuprinse în art. 132.1—132.15 din codul civil rus, care fiind o lege specială, exclude aplicarea normelor generale de drept, cu privire la acordarea de daune în caz de seducțiune.

Amintita lege nu acordă femeiei, care a avut legături nelegiuite cu un bărbat nici un drept la despăgubiri, cu excepțiunea indemnizărei ce i se cuvine numai în cazurile prevăzute de art. 132.6—132.7 din codul civil rus. Femeia, care de bună voe a intrat în legături nelegiuite cu un bărbat, n'are drept de a cere de la el daune, ca urmare a concubinajului, pe baza principiului general consacrat de jurisprudența Senatului cărmuitor că n'are drept la daune acela, care a comis un fapt nelegiuit.

Că din împrejurările acestui proces se vede că legăturile intime dintre reclamantă și pârât s'au început și au continuat după consimțământul de bună voe al amândorora, fiind deci o greșală comună, nedovedindu-se cu nimic vre-o promisiune de căsătorie, Gheorghiu fiind și însurat.

Că din expertiza medicală făcută la prima instanță se constată că Gheorghiu nu poate procrea, pentru care motiv reclamanta a și renunțat la cererea de daune pentru copil, iar din cauză că reclamanta a fost infidelă, pârâtul a fost îndreptățit s'o abandoneze, astfel că pe baza considerațiilor expuse, acțiunea făcută de Ana Rascenco contra lui Mihail Gheorghiu fiind nefundată, urmează să fie respinsă, — și în consecință și apelul făcut de numita, are a fi respins ca nefundat; iar apelul făcut de Mihail T. Gheorghiu, cată a fi admis ca întemeiat.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier H. Ojoga, respinge ca nefundat apelul făcut de Ana Rascenco, și admite apelul făcut de Mihail T. Gheorghiu.

Semnăți: H. Ojoga, I. Poșta, P. Dividescu.

Opinie oșebită,

Subsemnatul, adoptând în totul motivele de drept și de fapt din sentința apelată, sunt de părere a se respinge ambele apeluri făcute de Ana Rascenco și Mihail T. Gheorghiu, în contra sentinței civile a Tribunalului Chișinău S. I. No. 271 din 1921.

Semnat: *Vespasian Erbiceanu.*

TRIBUNALUL CHIȘINĂU

Secția I-a

Audiența de la 29 Iunie 1921

Președinția D-lui C. Panaitescu, prim președinte

Ana Nichiforovna Rascenco cu Mihail Tomici Gheorghiu

SEDUCȚIUNE.—DACĂ FEMEIA CU ACȚIUNE ÎN DEUNE CONTRA BĂRBATULUI CARE A SEDUS-O.—ART. 684 CODUL CIVIL RUS.
PATERNITATE ȘI FILIAȚIUNE.—DATORIA TATĂLUI DE A PURTA CHELTUELILE DE ÎNȚEȚINERE PENTRU FIUL SĂU NATURAL.—ART. 1324 C. CIVIL RUS.

1). Femeia are acțiune în justiție în contra bărbatului care a sedus-o pentru daunele materiale și morale ce a suferit din acest fapt, în virtutea art. 684 c. civil rus, potrivit căruia oricine este dator a despăgubi pentru vătămarea și daunele pricinuite prin orice faptă a sa.

2). Potrivit dispozițiilor art. 1324 cod. civil rus, tatăl copilului născut în afară de căsătorie este dator a purta cheltuelile pentru întreținerea copilului până la majoritate, însă pentru aceasta trebuie să se producă dovezi lămurite și prin care să se determine că în adevăr acea persoană este tatăl copilului.

No. 271.—Admisă în parte acțiunea intentată de către Ana Nichiforovna Rascenco în contra lui Mihail Tomici.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de Ana Nichiforovna Rascenco, domiciliată în Chișinău, str. Armenească No. 33, cu petiția înreg. la No. 4468 din 29 Iulie 1919, prin care a chemat în judecată pe Mihail Tomici Gheorghiu, cu domiciliul tot în Chișinău, str. Armenească 65, pentru a fi obligat să-i plătească 200.000 lei daune, 3000 lei lunar întreținerea copilului născut din traiul avut cu pârâtul timp de 10 ani, să se recunoască pe copila Tamara, ca fiind de lui și să se înscrie în actele stării civile ca atare.

Considerând că din depunerile tuturor martorilor propuși de reclamanta Ana Nichiforovna Rascenco și din recunoașterea făcută de însuși pârâtul Mihail T. Gheorghiu, în ședința tribunalului dela 4 Martie 1921 și inserată în jurnalul No. 1189 din aceeași zi, rezultă precis că pârâtul a ademenit în casa sa fiind în 1910 unde servea și ajuta ca menajeră la trebile gospodăriei, pe Ana V. Rascenco și a hotărât-o să-i primească propunerile sale de a intra în relațiuni cu el; că tot el a convins-o că prin diferite mijloace, că aceste legături amficale să nu fie de scurtă durată și după ce reclamanta a fost nevoită să părăsească casa matusii sale, modul său de a se purta în urmă și a lăsa la un moment dat să se înțeleagă că ar putea să-i devie

soție, a înrăurit mult asupra sufletului reclamantei și a îndemnat-o să trăească cu el aproape șapte ani, timp în care ajunsese notorie printre cunoscuții lor viața oarecum comună ce duceau, singura piedecă între amândoi nefiind decât soția pârâtului, care deși era desigur în curent cu cele ce se petreceau, însă din anumite motive n'a luat măsurile cerute de lege, pentru o astfel de înfrângere, manifestă a credinței conjugale din partea bărbatului său.

Că pârâtul a provocat pe reclamanta să ducă împreună o viață comună și în văzul tuturor, se constată pe deplin din cele ce afirmă cu deosebire martorii ascultați la 1 Noembrie 1918, că se duceau amândoi în vizită și o prezenta pe reclamantă ca soție și atunci când era întrebat de ce nu se căsătorește, pârâtul răspundea că și aceasta va veni cu vremea, că va lichida averea și va pleca cu ea la Moscova, apoi se interesa de aproape de cheltuelile cari le făcea, ținea foarte mult să fie modest îmbrăcată și să nu fie cocheta, a voit să-i cumpere casă și în fine a declarat chiar că se va căsători cu reclamanta.

Considerând că din această enumerare a unor fapte săvârșite de pârât în diferite circumstanțe, după ce s'a împrietenit cu reclamanta și din afecțiunea ce i-a manifestat prin scrisorile trimise toată vreme, frecvențele întâlniri ce avea, grija asiduă ce depune pentru casa ei, ca un gospodar, cum spun marorii, atunci când era lipsă de acasă, atențiunea ce-i arăta în toate ocaziile, sunt motive îndestulătoare și evidente de răspunderea legitimă ce s'a născut din partea lui în favoarea reclamantei.

Această răspundere de altminterlea cade întreaga pârâtului, cu atât mai mult, cu cât era bine cunoscută situațiunea materială a reclamantei și a familiei ei, știa bine cu ce scop venise la Chișinău, să învețe croitoria, auzise că era fată de oameni cum se cade, cu bune purtări și onestă și cu toate acestea mănât numai de dorința de a trăi cu dânsa, a trecut peste toate considerațiunile și a căutat prin orice chip chiar mai târziu, să n'o lase să se despartă de dânsul și de Chișinău, când i s'a oferit prilejul să se căsătorească în județul Ismail.

Considerând că din partea reclamantei nu se vede din nimic cum putea să influențeze asupra spiritului pârâtului, și a hotărârei sale, când mediul și toate împrejurările erau prielnice exclusiv pârâtului să comită această seducțiune, întrucât această fată întâmplător ajunsese în casa sa, om căsătorit, cu experiență și cu avere și cum era în ceartă și cu soția deseori, orice cuvânt și promisiune era crezută de dânsa, ca o persoană care venise dintr'o comună rurală, fără experiența vieții, în etate numai de 22 ani, la 1910 când a venit la Chișinău, fiind născută la 2 Februarie 1888, cum arată extrasul din registrul metrical, deus la dosar și că singurul lucru ce i se poate imputa este că intrase de nevoie și servea ca menajeră în casa mătușei sale și sub protecțiunea ei, unde fără îndoială că a fost acceptată și cu consimțământul pârâtului și care prin aceasta până la un punct era obligat să-i dea îngrijirea ce i se cuvine, mai ales că nu era plătită pentru tot ce făcea și să-i înlesnească să-și poată cu vremea asigura un trai convenabil în societate.

Considerând că daunele suferite de Ana Rascenco

sunt morale, din situațiunea ce i-a creiat pârâtul, când a intrat în legături cu dânsa, atingându-i prin această reputațiunea ei de fată cu bună conduită, în micul cerc de cunoscuți ce-și făcuse în orașul Chișinău și în special pentru cei din satul ei de origină, și materiale, cari sunt complet justificate prin toată expunerea traiului comun ce au duș ambele părți un timp așa de îndelungat și care trai s'a întrerupt din cauza pârâtului, prin nașterea copilei Tamara;

Că în puterea art. 684 din cod. civ. rus, oricine este dator a despăgubi pentru vătămarea și daunele pricinuite prin orice faptă, încât pentru tot ce a săvârșit pârâtul M. P. Gheorghiu, trebuie să răspundă față de reclamantă și deci acțiunea este întemeiată asupra acestui capăt de cerere;

Considerând că prin certificatul No. 583 din 22 Iulie 1920, eliberat de Primăria comunei Chișinău, se specifică averea imobilă care o posedă Mihail Gheorghiu, în raza orașului și care consistă din: două vie, o livadă și trei case de locuit, compuse două din ele din alte corpuri de case, iar evaluarea lor și a venitului așa cum s'a înscris de Primărie de bună seamă că numai corespunde cu ridicarea valorii de azi a lucrurilor; că în afară de această avere nemisătoarea reclamanta a susținut că pârâtul are și avere mobilă, deus la bănci, asupra căreia nu poate să producă acte;

Cât privește obiecțiunea ce s'a ridicat de pârât, din prezentarea unor chitanțe, semnate de Ana V. Rascenco, prin care se probează că a primit oarecari sumi de bani, pentru câțiva ani, nu este de natură să înlăture cu totul daunele cerute, și cel mult pot servi de criteriu în aprecierea lor de tribunal, precum și ca fel de a înțelege pârâtul, să răsplătească slujba ce a făcut-o ca gospodină timp de cinci ani, când în realitate nu i-a servit acasă mai mult de doi ani și ca quantum de bani ce era în stare să plătească ca întreținere reclamantei.

Că dar tribunalul ținând seamă de starea socială a reclamantei, de pozițiunea socială și materială a pârâtului și de greutatele actuale ale vieții, în aprecierea sa suverană găsește că daunele de 200.000 lei prevăzute în acțiune sunt exagerate și le fixează la suma de 60.00 lei, cari se vor plăti de pârâtul Mihail T. Gheorghiu reclamantei Ana V. Rascenco.

Având în vedere că prin acțiune se cere de Ana Rascenco cel puțin suma de 3000 lei lunar, ca întreținere pentru copila Tamara, ce pretinde că este născută din relațiunile sale cu pârâtul Mihail T. Gheorghiu;

Că privitor la această chestiune, se găsește în codul civil rus, prescripțiunile speciale din art. 1324, după care tatăl copilului născut în afară de căsătorie, este dator a purta cheltuelile pentru întreținerea copilului până la majoritate, dacă are nevoie; că prin această dispozițiune și celelalte cari sunt înscrise pentru copii născuți în afară de căsătorie, reese că o persoană pentru ca să fie îndatorată conform legii, la întreținerea unui copil natural, trebuie să se producă dovezi lămurite și de acelea prin care să se determine că în adevăr acea persoană este tatăl copilului;

Considerând că asupra faptului nașterii copilei Tamara, că ar fi provenit din traiul pe care reclamanta l-a dus cu pârâtul, s'au propus aceiași martori, însă nu se stabilește nimic cu arătările lor; că, afară de aceasta, concepțiunea acestui copil nu s'a petrecut în

timpul când reclamanta se găsea în casa pârâtului, ci mult mai târziu, la câțiva ani după aceea, data plecării fiind la 1912, iar concepțiunea a avut loc trei sute de zile, în urma zilei de 9 Ianuarie 1919 când s'a născut copila Tamara, extrasul din registrul metrical fiind la dosar;

Că chiar dacă nu s'ar lua ca vorosimile spusele martorului Bunea Braum și Fichel Imas. ambii din partea pârâtului, că pe lângă Mihail T. Gheorghiu, prietenul său recunoscut, avea ocaziunea să cunoască și alți bărbați cu care ar fi putut avea relațiuni, totuși rămâne întrebarea cum se face că reclamanta n'a avut nici un copil în răstimpul de vre'o șase ani și tocmai în 1918 să rămână gravidă; că, la această firească întrebare se alătură și susținerea pârâtului că el în căsătoria lui n'a avut nici un copil cu soția sa și această din cauza unei boale care l-a făcut impropriu pentru a procreia; că, asupra acestui punct, ridicat și pus în discuțiune de pârât, tribunalul pentru a controla veracitatea alegațiunei sale, a ordonat prin jurnalul No. 1704 din 26 Martie 1921, o expertiză prin trei medici, care fiind dusă la îndeplinire, din raportul depeș cu petiția înreg. la No. 7637 din 921, rezultă că pârâtul este și a fost în imposibilitate de a procreia; că, prin urmare, având și acest examen științific și neavând la îndemână nici o altă probă pozitivă, un început de astfel de probă sau indicii puternice și aflându-se în fața unor prezumațiuni pe care reclamanta vroeste să le tragă din viața intimă ce au dus-o împreună, tribunalul găsește că fetița Tamara nu este pe deplin dovedit că are de tată pe Mihail T. Gheorghiu, pârâtul care să fie născută în afară de căsătorie, din raporturile sale cu reclamanta Ana V. Rasenco și deci acțiunea ce s'a pornit în numele său nu este dovedită și cată a se respinge ca atare;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Prim Președinte C. Panaitescu, admite în parte acțiunea.

Semnați: C. Panaitescu, P. Avramescu

COMITETUL

format pentru strângerea unui fond de pensii, ajutor de bătrânețe și boală, la dispoziția Baroului de Ilfov

Publicăm următorul Proces-Verbal al acestui Comitet care, sub președinția d-lui C. G. Dissescu, a luat inițiativa strângerii unui fond de pensii și ajutoare la dispoziția Baroului.

Această generoasă inițiativă a fost înangurată de Banca Națională cu o subscripțiune de 70.000 lei. Celelalte bănci mari din Capitală un subscris de asemenea sume însemnate în acest scop. Rămâne acum ca și avocații să contribuie la sporirea fondului ce se crează, fiind vorba de o instituție a lor.

Inițiativa este mai laudabilă prin faptul că d-nii Dissescu, Dobrescu, Ottulescu și Cohen au făcut global o donație de 40 000 lei în acest scop.

Subscriși: C. Dissescu, fost Ministru al Justiției și fost Decan, Dem. Dobrescu, Decanul Baroului de Ilfov, Emil Otulescu, și Iosif G. Cohen avocați;

Preocupați de soarta avocaților infirmi, din cauza războiului sau ori-ce alte cauze, precum și de situa-

ția eventuală a avocaților cari nu mai pot exeroita profesiunea lor, din cauza vârstei sau boalei;

Întru cât până astăzi Baroul de Ilfov nu are încă la dispoziția sa un fond, din care să se poată servi pensiuni de bătrânețe și ajutor;

În scopul de a menține prestigiul acestor membri ai Corpului, am hotărât a lua inițiativa de a strânge sumele necesare pentru crearea unui fond de pensii și ajutor, pe care să-l încredințăm Baroului de Ilfov, spre a-l întrebuința exclusiv la această distinație.

Acest fond va trebui alimentat în viitor cu cotizațiunile membrilor Baroului.

Subscriși ne angajăm a face toate demersurile pentru strângerea sumelor necesare creării acestui fond, și ne am constituit în comitet sub președinția d-lui Constantin Dissescu.

Semnați: C. G. Dissescu, Dem. Dobrescu, Emil Ottulescu și Iosif G. Cohen, avocați.

București, 15 Iunie 1922.

CRONICA JUDICIARĂ

Discurs rostit de către D-l Alexandru Mandrea Consilier Curtea de Apel Oradea-Mare cu, prilejul invitării D-lui profesor Demogoe de către Academia de drept.

Domnule Profesor,

Este o sărbătoare emoționantă, pentru noi intelectuali.

Prezența D voastră reprezintă simbolul intelectualetății franceze: lumina minții creatoare și căldura sufletului îmbrățișetor.

Dacă odinioară, pașii noștri se încilceau în fibrele tainice și nepătrunse ale vieții diplomatice, sufletele noastre încremeneau în extazul admirativ al culturii franceze, sub potopul cuceritor al idealizmului francez în deschiderea orizonturilor largi și departe văzătoare spiritului nostru latin.

La ecoul *Marseillezei*, plină de eroic entuziasm și deșteptare constiinței de neam, am răspuns cu patrioticul „Deșteaptăte române” al transilvăneanului Mureșeanu și cu virbrătorul „La arme” al blândului poet dispărut Iosif.

Iar în această atmosferă evocătoare a legăturilor de rasă, sufletele noastre s'au contopit într'o unică, indisolubilă și veșnică ființă de neam.

Domnule Profesor,

De pe catedra Academiei ce viețuește de peste un secol se aude pentru întâia oară grainul francez, muzical și elegant sub aspectul lui științific.

Lecțiunea D-v însușește caracterul unei predici.

Este preludiul unor vremuri noi de cultură cuprinzătoare și mondială.

Academia primește cu adevărat botezul unei instituțiuni de cultură științifică menită să pregătească generațiuni de intelectuali români.

Este neasemănată cinstea ce ne-ați făcut și nemăsurat stimulental ce l'ați trezit între noi, profesorii Academiei, unii vremelnici alții statornici.

Dați-mi voe închinând pentru D-v, Domnule profesor, să strig: Trăiască Franța! Trăiască Franța și România!